

Bruxelles, 14 iunie 2024
(OR. en)

10817/24

**Dosar interinstituțional:
2008/0140(CNS)**

**ANTIDISCRIM 95
FREMP 291
GENDER 114
JAI 968
MI 583
SOC 435**

RAPORT

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Consiliul
Nr. doc. ant.:	10476/24
Nr. doc. Csie:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Subiect:	Directiva privind punerea în aplicare a principiului egalității de tratament (articolul 19) - <i>Raport intermediar</i>

I. INTRODUCERE

La 2 iulie 2008, Comisia a transmis Consiliului și Parlamentului European o propunere de directivă a Consiliului vizând să extindă protecția împotriva discriminării din motive de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală la domenii din afara celui privind ocuparea forței de muncă. Completând legislația Uniunii existentă¹ în acest domeniu, propunerea de directivă orizontală privind egalitatea de tratament ar interzice discriminarea din motivele sus-amintite în următoarele domenii: protecția socială, inclusiv securitatea socială și asistența medicală, educația și accesul la bunuri și servicii, inclusiv la locuințe.

---

¹ În special Directivele 79/7/CEE, 2000/43/CE, 2000/78/CE și 2004/113/CE ale Consiliului.

Ca urmare a intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona la 1 decembrie 2009, propunerea intră acum sub incidența articolului 19 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) (procedura legislativă specială); în consecință, este necesară unanimitatea în Consiliu, după obținerea *aprobării* Parlamentului European.

Parlamentul European și-a adoptat avizul în cadrul procedurii de consultare la 2 aprilie 2009². Consiliul va trebui să solicite aprobarea Parlamentului European cu privire la forma finală a textului.

Deși propunerea este dezbătută de aproape 16 ani și deși aproape fiecare președinție a inclus dosarul pe ordinea de zi a Consiliului, până în prezent nu a fost posibil să se ajungă la un acord. Cel mai recent raport intermediar³ a fost prezentat Consiliului EPSCO la 12 iunie 2023.

Deși marea majoritate a delegațiilor a susținut de mult timp directiva, sprijinind faptul că aceasta urmărește să completeze cadrul juridic existent tratând toate cele patru motive de discriminare printr-o abordare orizontală, alte delegații au exprimat îngrijorări și au solicitat clarificări cu privire la lipsa percepută de securitate juridică, la repartizarea competențelor și la respectarea principiului subsidiarității, precum și la impactul propunerii, în special în ceea ce privește potențialele implicații financiare.

De-a lungul anilor, au avut loc reformulări importante pentru a se răspunde îngrijorărilor exprimate, inclusiv prin clarificarea obligațiilor juridice atât în ceea ce privește fondul, cât și în ceea ce privește repartizarea competențelor, precum și prin limitarea în mare măsură a potențialul impact financiar al proiectului de directivă.

Comisia a sprijinit încercările de obținere a unui compromis, menținând totodată, în această etapă, o rezervă de examinare cu privire la orice modificare a propunerii sale inițiale.

---

² A se vedea documentul A6-0149/2009. Alice Kuhnke (SE/Grupul Verzilor/Aliața Liberă Europeană) a fost desemnată raportoare de către Parlamentul actual.

³ 9043/23. De asemenea, Consiliul a desfășurat o dezbateră de orientare cu privire la propunere (a se vedea documentul 9544/23).

II. LUCRĂRILE CONSILIULUI SUB PRESEDINȚIA BELGIANĂ

În timpul președinției belgiene, s-au desfășurat lucrări intense cu privire la propunere pentru a se ajunge la unanimitate. Propunerea a fost discutată în cadrul a trei reuniuni ale Grupului de lucru pentru chestiuni sociale⁴ – de trei ori în cadrul Coreperului⁵, precum și la nivelul Consiliului. Președinția a prezentat patru seturi de sugestii de redactare în vederea abordării tuturor îngrijorărilor exprimate de delegații la care nu s-a răspuns, în special a celor legate de securitatea juridică, respectarea principiului subsidiarității și potențialul impact financiar al viitoarei directive⁶.

Aceste îngrijorări au fost abordate de președinție după cum urmează:

1. Textul a fost reformulat astfel încât să se clarifice domeniul de aplicare al obligațiilor statelor membre în ceea ce privește *adaptările rezonabile* pentru persoanele cu handicap (articolul 4 și considerentele 19a-20d), care nu trebuie confundate cu obligația de a asigura accesibilitatea, care fusese eliminată anterior.
2. *Competențele* statelor membre în domeniul educației, inclusiv în ceea ce privește stabilirea de taxe și de limite de vârstă, au fost delimitate mai explicit [articolul 3 alineatul (2) litera (d) și considerentul 17g].
3. Textul a fost clarificat și mai mult prin referirea la marja largă de apreciere a statelor membre în ceea ce privește furnizarea, contractarea și organizarea de servicii de interes general, confirmând că variațiile în furnizarea *serviciilor de interes general* între nivelurile regionale sau locale ca atare nu constituie discriminare [articolul 3 alineatul (5a) și considerentul 11].
4. Textul a fost modificat prin prevederea posibilității ca statele membre să abordeze *provocarea demografică* reprezentată de scăderea ratei natalității [articolul 3 alineatul (4a) și considerentul 19-a].

---

⁴ Reuniunile au avut loc la 20 februarie, 14 martie și 9 aprilie.

⁵ Reuniuni desfășurate la 18 aprilie, 26 aprilie și 14 iunie.

⁶ Documentele 5552/24, 6630/24, 7549/24 și 8616/24 (reproduse fără modificări în documentul 8616/1/24 REV 1 și cu modificări minore de ordin tehnic și de redactare în documentul 10476/24).

5. În plus, președinția a clarificat condițiile pentru *diferențele de tratament din motive de vârstă sau handicap* [articolul 2 alineatul (5a) și articolul 2 alineatul (6), precum și considerentele 14-a și 14a].
6. În aceeași ordine de idei, președinția a clarificat dispozițiile privind diferențele *de tratament bazate pe vârsta sau starea de sănătate a unei persoane, în special în domeniul serviciilor financiare* [articolul 2 alineatele (7a)-(7) și considerentul 15ab].
7. *Perioada de transpunere* a fost redusă la 3 ani în comparație cu proiectul precedent, având în vedere perioada prelungită care s-a scurs deja de când a luat naștere propunerea, iar dispoziția relevantă a fost reformulată în conformitate cu practica existentă [articolul 15 alineatul (2)]. Pe de altă parte, *perioada obligației de raportare* a fost extinsă la patru ani.
8. Considerentul 9 a fost reformulat astfel încât să confirme în mod explicit că a fost efectuată o evaluare atentă în ceea ce privește principiile subsidiarității și proporționalității.
9. De asemenea, au fost efectuate o serie de modificări pentru a *actualiza* textul și pentru a îmbunătăți coerența și claritatea internă ale acestuia.

În cadrul reuniunii Coreperului din 18 și 26 aprilie, marea majoritate a delegațiilor a sprijinit textul președinției și obiectivul de a se ajunge la o abordare generală în cadrul Consiliului din 7 mai 2024. Cu toate acestea, câteva delegații au solicitat mai mult timp pentru a-și finaliza procesele decizionale interne și pentru a avea posibilitatea de a trimite orice observații rămase⁷. Prin urmare, președinția a schimbat în dezbatere de orientare scopul discuției derulate în cadrul Consiliului EPSCO la 7 mai. În cursul dezbaterii de orientare⁸ din cadrul Consiliului, marea majoritate a delegațiilor au solicitat un acord rapid, în cursul președinției belgiene, cu privire la propunere, pe baza celui mai recent text de compromis. Cu toate acestea, trei delegații și-au menținut rezervele generale.

---

⁷ Președinția nu a primit observații scrise.

⁸ Documentul 9094/24.

În urma dezbaterii de orientare din cadrul Consiliului, președinția a purtat discuții bilaterale cu delegațiile care aveau încă îngrijorări cărora nu li s-a răspuns în încercarea de a găsi soluții și de a pregăti calea pentru obținerea unanimității. Directiva a fost apoi inclusă din nou pe ordinea de zi a Coreperului din 14 iunie⁹. În cadrul discuției de la nivelul Coreperului, deși marea majoritate a delegațiilor au fost în măsură să sprijine textul președinției și obiectivul de a se ajunge la o abordare generală în Consiliu, trei delegații încă au menținut rezerve. Astfel, a devenit clar că unanimitatea necesară tot nu putea fi atinsă.

III. CONCLUZIE

Textul de compromis al președinției este anexat la prezentul raport. Marea majoritate a delegațiilor și-au afirmat sprijinul ferm pentru acest text și au solicitat adoptarea rapidă a acestuia. Comisia a subliniat că continuă să considere adoptarea propunerii drept o prioritate.

Președinția ia act de faptul că textul de compromis actual, care ia în considerare toate îngrijorările specifice exprimate și este sprijinit de 24 de state membre, nu beneficiază încă de aprobarea unanimă. Având în vedere creșterea actuală a discriminării și a hărțuirii grupurilor vulnerabile, care demonstrează necesitatea urgentă de a se asigura o protecție comună și orizontală a cetățenilor în întreaga Uniune Europeană împotriva discriminării bazate pe toate motivele pentru care se asigură protecție, președinția speră că se poate obține un sprijin suplimentar în viitorul apropiat, astfel încât să se ajungă la unanimitatea necesară în cadrul Consiliului.

---

⁹ Întrucât nu au fost primite sugestii de redactare suplimentare, președinția nu a adus modificări de fond textului de compromis care a fost discutat în cadrul Coreperului la 18 și 26 aprilie. Au fost introduse numai adaptări tehnice și de redactare minore (a se vedea documentul 10476/24).

Propunere de

DIRECTIVĂ A CONSILIULUI

privind punerea în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 19 alineatul (1),

având în vedere propunerea Comisiei Europene¹⁰,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere aprobarea Parlamentului European¹¹,

hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială,

---

¹⁰ JO C , , p. .

¹¹ JO C , , p. .

întrucât:

- (1) În conformitate cu articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), Uniunea este întemeiată pe valorile respectului față de demnitatea umană, libertății, democrației, egalității, statului de drept și respectării drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților, valori comune tuturor statelor membre. În conformitate cu articolul 6 din TUE, Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta drepturilor fundamentale”). În temeiul aceluiași articol, drepturile fundamentale, astfel cum sunt garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune statelor membre, constituie principii generale ale dreptului Uniunii.
- (2) Dreptul oricărei persoane la egalitate în fața legii și la protecție împotriva discriminării constituie un drept universal recunoscut prin Declarația universală a drepturilor omului, prin Convenția Organizației Națiunilor Unite asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, prin Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, prin pactele Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile civile și politice și drepturile economice, sociale și culturale, prin Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH), prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și prin Carta socială europeană, semnate de toate statele membre. Prezenta directivă, în special dispozițiile privind adaptările rezonabile, respectă principiile fundamentale consacrate în CNUDPH și în Convenția Națiunilor Unite privind protecția patrimoniului mondial cultural și natural.

- (2a) La 23 decembrie 2010, Uniunea a devenit parte la CNUDPH. În conformitate cu articolul 216 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), dispozițiile CNUDPH fac parte integrantă din ordinea juridică a Uniunii Europene și, în consecință, legislația Uniunii ar trebui să fie interpretată într-un mod care este în concordanță cu CNUDPH. În special, CNUDPH include, la articolul 2, în definiția pe care o dă discriminării, refuzul adaptărilor rezonabile, iar, la articolul 9, obligațiile privind accesibilitatea. În comunicarea sa intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030”, Comisia subliniază inegalitățile persistente și discriminarea împotriva persoanelor cu handicap în afara domeniului ocupării forței de muncă, cum ar fi protecția socială, îngrijirile de sănătate, educația și accesul la bunuri și servicii, inclusiv la locuințe, precum și necesitatea unor progrese suplimentare în legislația UE din aceste domenii. Prezenta directivă contribuie la abordarea acestor chestiuni, împreună cu alte acțiuni întreprinse la nivelul Uniunii și al statelor membre în punerea în aplicare a CNUDPH.
- (3) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și ține cont de principiile fundamentale recunoscute, în special de Carta drepturilor fundamentale. Articolul 10 din Carta drepturilor fundamentale recunoaște dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie; articolul 21 interzice discriminarea, inclusiv pe bază de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală; iar articolul 26 recunoaște dreptul persoanelor cu handicap de a beneficia de măsuri destinate să le asigure independența.
- (4)
- (5) Consiliul European, în reuniunea de la Bruxelles din 14 decembrie 2007, a invitat statele membre, în concluziile sale, să intensifice eforturile de prevenire și combatere a discriminării atât pe piața muncii, cât și în afara acesteia.

- (5a) În vederea construirii unei uniuni a egalității, Comisia a adoptat, în 2020 și 2021, strategii și planuri de acțiune¹² esențiale care promovează principiul egalității de tratament și contribuie la combaterea discriminării printr-o combinație de măsuri specifice și prin integrarea egalității în toate domeniile de politică, referindu-se în același timp la importanța unei abordări intersecționale.
- (5ab) La 4 martie 2022, Consiliul a adoptat Concluzii privind combaterea rasismului și a antisemitismului pentru a aborda creșterea alarmantă a numărului de incidente rasiste și antisemite în statele membre ale UE¹³. În plus, comunicarea comună a Comisiei către Parlamentul European și Consiliu intitulată „Ura nu își are locul aici – o Europă unită împotriva urii” își propune să intensifice eforturile UE de combatere a urii sub toate formele sale, prin consolidarea acțiunilor în cadrul unei game variate de politici. În special, comunicarea reprezintă un apel la acțiune pentru a se asigura că Europa este un loc în care toate persoanele se pot bucura de valorile fundamentale ale Uniunii. Egalitatea și nediscriminarea se numără printre astfel de valori și drepturi fundamentale, astfel cum sunt consacrate la articolul 2 din tratat și în Carta drepturilor fundamentale a UE. Ele stau la baza asigurării faptului că toți oamenii, indiferent cine sunt, pot trăi împreună fără teamă. Uniunea se angajează să construiască o societate în care toată lumea se bucură de șanse egale de dezvoltare și este liberă să își exprime individualitatea. Promovarea unei astfel de societăți este o formă puternică de protecție împotriva urii și a intoleranței¹⁴.

---

¹² Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025, Planul de acțiune al UE de combatere a rasismului pentru perioada 2020-2025, Cadrul strategic al UE pentru egalitatea, incluziunea și participarea romilor pentru perioada 2020-2030, Strategia privind egalitatea pentru persoanele LGBTIQ pentru perioada 2021-2030 și Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030. În plus, Comisia a adoptat o Strategie privind combaterea antisemitismului și susținerea vieții evreiești.

¹³ [pdf \(europa.eu\)](#)

¹⁴ JOIN(2023) 51 final, 6.12.2023.

- (5ac) Ca răspuns la concluziile Consiliului European din iunie 2023¹⁵, comunicarea Comisiei din 11 octombrie 2023 intitulată „Schimbările demografice din Europa: un set de instrumente pentru acțiune”¹⁶ stabilește o abordare cuprinzătoare a schimbărilor demografice, prezentând un set de instrumente de politică aflate la dispoziția statelor membre și invitând statele membre să plaseze egalitatea, nediscriminarea și echitatea între generații în centrul opțiunilor de politică.
- (6) Parlamentul European a făcut apel la extinderea protecției împotriva discriminării în dreptul Uniunii Europene în rezoluția sa din 20 mai 2008, în rezoluția sa din 8 septembrie 2015 și în rezoluția sa din 19 aprilie 2023.
- (6a) Discriminarea are un impact major, nu numai asupra persoanelor, ci și asupra societății, inclusiv asupra produsului intern brut, a veniturilor fiscale și a coeziunii sociale. Protecția împotriva discriminării, astfel cum este prevăzută în prezenta directivă, poate contribui la un nivel mai bun al sănătății, la rezultate mai bune în materie de educație și, ca urmare a tuturor acestor motive, la o creștere a produsului intern brut al statelor membre.

---

¹⁵ Concluziile Consiliului European, 29-30 iunie 2023.

¹⁶ COM(2023) 577 final, 11.10.2023.

(7) Comisia Europeană a afirmat în comunicarea sa intitulată „Agenda socială reînnoită: oportunități, acces și solidaritate în Europa secolului XXI” că, în societățile în care fiecare persoană este privită ca fiind de importanță egală, nu ar trebui să existe niciun fel de barieră artificială sau discriminare de orice fel care să împiedice persoanele să exploateze aceste oportunități. Discriminarea bazată pe religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală poate submina realizarea obiectivelor Uniunii astfel cum sunt prevăzute în tratate, în special atingerea unui înalt nivel de ocupare a forței de muncă și de protecție socială, creșterea nivelului de trai și a calității vieții, coeziunea economică și socială și solidaritatea. Această discriminare poate submina de asemenea obiectivul eliminării obstacolelor din calea liberei circulații a persoanelor, bunurilor și serviciilor între statele membre. Comisia Europeană a reiterat și și-a reînnoit angajamentul de combatere a discriminării și de promovare a egalității de șanse în comunicarea sa intitulată „Nediscriminare și egalitatea de șanse: un angajament reînnoit”. În 2017, Parlamentul European, Consiliul și Comisia Europeană au proclamat Pilonul european al drepturilor sociale, în care este inclus, ca al treilea principiu al său, dreptul oricărei persoane, indiferent de gen, rasă sau origine etnică, religie sau credință, handicap, vârstă sau orientare sexuală, la egalitate de tratament și de șanse în ceea ce privește încadrarea în muncă, protecția socială, educația și accesul la bunuri și servicii disponibile publicului¹⁷. În planul său de acțiune privind punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale, Comisia confirmă faptul că egalitatea de tratament și de acces presupune un cadru juridic eficace, aplicat în mod corespunzător și actualizat, referindu-se în special la prezenta directivă¹⁸.

---

¹⁷ Proclamația interinstituțională privind Pilonul european al drepturilor sociale (2017/C 428/09) (JO C 428/10, 13.12.2017).

¹⁸ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale”, [COM(2021)102 final], 4.3.2021.

(8) Legislația existentă a Uniunii Europene include trei instrumente juridice în temeiul articolului 13 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, care a fost înlocuit de articolul 19 din TFUE, și un instrument juridic în temeiul articolului 19 din TFUE. Primele trei instrumente juridice sunt Directiva 2000/43/CE¹⁹, Directiva 2000/78/CE²⁰ și Directiva 2004/113/CE²¹, care au scopul de a preveni și a combate discriminarea pe bază de sex, rasă sau origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă și orientare sexuală. Aceste instrumente au dovedit utilitatea legislației în combaterea discriminării. În mod particular, Directiva 2000/78/CE stabilește un cadru general pentru egalitatea de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă din punctul de vedere al religiei sau convingerilor, al handicapului, al vârstei și al orientării sexuale. Cu toate acestea, gradul și forma de protecție împotriva discriminării pe baza acestor motive în alte domenii decât cel al ocupării forței de muncă variază între statele membre. Directiva 2000/43/CE protejează persoanele împotriva discriminării pe motive de origine rasială sau etnică în contextul accesului la bunuri și servicii și al furnizării acestora, al protecției sociale și al educației, în timp ce Directiva 2004/113/CE oferă protecție împotriva discriminării pe criterii de sex în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea lor, cu excepția conținutului mijloacelor de informare sau al publicității, precum și cu excepția educației. Pe lângă aceste trei instrumente juridice, Directiva (UE) 2024/1499 a Consiliului²² stabilește standarde pentru organismele de promovare a egalității cu scopul de a asigura respectarea corespunzătoare a acestor directive și a altor directive din domeniul egalității de tratament.

---

¹⁹ Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică (JO L 180, 19.7.2000, p. 22).

²⁰ Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (JO L 303, 2.12.2000, p. 16).

²¹ Directiva 2004/113/CE a Consiliului din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii (JO L 373, 21.12.2004, p. 37).

²² Directiva (UE) 2024/1499 a Consiliului din 7 mai 2024 privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității în domeniul egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică, în domeniul egalității de tratament în materie de încadrare în muncă și de ocupare a forței de muncă, indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală și în domeniul egalității de tratament între femei și bărbați în materie de securitate socială și în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii și de modificare a Directivelor 2000/43/CE și 2004/113/CE (JO L, 2024/1499, 29.5.2024, p. 1).

- (9) Prin urmare, scopul prezentei directive este întemeiat pe o evaluare atentă din perspectiva principiilor subsidiarității și proporționalității, în ceea ce privește motivele pe care le acoperă, pentru a extinde nivelul și forma protecției [...] împotriva discriminării dincolo de domeniile ocupării forței de muncă, astfel încât să acopere și domeniile specifice prevăzute în prezenta directivă. Astfel, legislația Uniunii ar trebui să interzică discriminarea pe bază de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală într-o gamă de domenii din afara pieței forței de muncă, și anume domeniul accesului la protecție socială, al accesului la educație și al accesului la bunuri și servicii, precum și furnizarea acestora, inclusiv în ceea ce privește locuințele. Serviciile ar trebui înțelese în sensul articolului 57 din TFUE.
- (10) Directiva 2000/78/CE interzice discriminarea în ceea ce privește accesul la formarea profesională; este necesar să se completeze această protecție prin extinderea interzicerii discriminării în ceea ce privește accesul la educația care nu este considerată formare profesională.
- (11) Ar trebui ca prezenta directivă să nu aducă atingere competențelor statelor membre, în special în domeniile educației, securității sociale și îngrijirilor de sănătate. Aceasta nu ar trebui să aducă atingere nici rolului esențial și marjei largi de apreciere ale statelor membre în ceea ce privește furnizarea, contractarea și organizarea de servicii de interes general, care pot include diferite niveluri de servicii între nivelurile național, regional sau local, în funcție, de exemplu, de repartizarea competențelor în cadrul statelor membre și de circumstanțele regionale și locale. Prin urmare, diferențele de tratament care rezultă din variațiile regionale sau locale ale nivelului acestor servicii nu constituie discriminare în sensul prezentei directive.
- (12) Se înțelege că discriminarea include discriminarea directă, discriminarea indirectă, hărțuirea, instrucțiunile de practicare a discriminării și refuzul adaptărilor rezonabile pentru persoanele cu handicap. De asemenea, discriminarea este înțeleasă ca putând avea loc din motive multiple.

- (12a) Astfel cum rezultă din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, discriminarea se manifestă, printre altele, atunci când o persoană este tratată într-un mod mai puțin favorabil sau este hărțuită în baza unei asocieri pe care persoana o are sau se consideră că o are cu persoane având o anumită religie sau convingere, un anumit handicap, o anumită vârstă sau orientare sexuală sau cu organizații dedicate promovării drepturilor unor astfel de persoane. Discriminarea are loc și atunci când o persoană este tratată mai puțin favorabil sau este hărțuită în virtutea simplei percepții că ar avea o anumită religie sau convingere, handicap, vârstă sau orientare sexuală²³.
- (12ab) Poate fi important să se ia în considerare situațiile specifice de dezavantaj care rezultă din discriminarea multiplă, inclusiv discriminarea intersecțională, pentru a se reflecta realitatea complexă a cazurilor de discriminare, precum și pentru a se spori protecția victimelor acesteia. Discriminarea intersecțională este înțeleasă ca fiind o discriminare, sub orice formă, care are loc pe baza combinării a două sau mai multe dintre următoarele motive, inclusiv în cazul în care, dacă ar fi luate separat în considerare, situația nu ar da naștere la discriminare împotriva persoanei în cauză: religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, precum și o combinație între unul sau mai multe dintre aceste motive și oricare dintre motivele acoperite de Directiva 2000/43/CE, de Directiva 2004/113/CE sau de Directiva 79/7/CEE.
- (12b) Hărțuirea este contrară principiului egalității de tratament, întrucât victimele hărțuirii nu se pot bucura, în aceeași măsură ca ceilalți, de accesul la protecție socială, educație, bunuri și servicii. Hărțuirea poate să ia diferite forme, inclusiv forma unui comportament verbal ori fizic sau a unui alt fel de comportament nonverbal nedorit. Un astfel de comportament poate fi considerat hărțuire în sensul prezentei directive atunci când survine în mod repetat sau când este atât de grav prin natura sa, încât are scopul sau efectul de a viola demnitatea unei persoane și de a crea un mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor.

---

²³ Hotărârile Curții din 16 iulie 2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480 și din 17 iulie 2008, Coleman, C-303/06, EU:C:2008:415.

- (13) În aplicarea principiului egalității de tratament, indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, Uniunea ar trebui, în conformitate cu articolul 8 din TFUE, să aibă drept obiectiv eliminarea inegalităților și promovarea egalității între bărbați și femei, în special având în vedere că femeile sunt adesea victimele discriminării din motive multiple.

La pregătirea sau revizuirea actelor cu putere de lege și ale actelor administrative necesare pentru a asigura conformitatea cu prezenta directivă, statele membre ar trebui să țină seama de impactul diferit asupra bărbaților și a femeilor.

- (14) Aprecierea faptelor pe baza cărora se poate presupune că a existat o discriminare directă sau indirectă ar trebui să aparțină autorităților judiciare naționale sau altor organisme competente, în conformitate cu normele legislative sau practicile naționale. Astfel de norme pot dispune, în particular, constatarea discriminării indirecte prin orice mijloace, inclusiv pe baza datelor statistice și/sau științifice.

- (14-a) În anumite condiții, diferențele de tratament din motive de vârstă pot fi permise dacă sunt justificate de un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a scopului respectiv sunt adecvate și necesare. Astfel de situații pot să includă accesul restricționat la protecție socială pentru persoanele care aparțin unor grupe de vârstă specifice sau diferențierea în cadrul unei astfel de protecții din cauza nevoilor diferite ale diverselor grupe de vârstă.

- (15ab) Este posibil ca situația persoanelor din grupe de vârstă diferite să nu fie comparabilă în scopul evaluării riscului în contextul anumitor servicii de asigurare, bancare și al altor servicii financiare. Același lucru este valabil și în ceea ce privește situația persoanelor cu afecțiuni specifice, care pot fi un factor determinant în evaluarea riscurilor efectuată în contextul unor astfel de servicii. Prin urmare, prezenta directivă ar trebui să stabilească condițiile în care sunt posibile diferențe de tratament în cadrul domeniului său de aplicare dacă acestea sunt justificate în mod obiectiv de un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare.

- (14a) În anumite condiții, tratamentul preferențial acordat în legătură cu un handicap sau cu vârsta poate fi permis ca o formă de tratament diferențiat în anumite circumstanțe dacă este justificat în mod obiectiv de un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a scopului respectiv sunt adecvate și necesare. În acest context, promovarea incluziunii economice, culturale sau sociale a persoanelor cu handicap sau a persoanelor care aparțin unor anumite grupe de vârstă ar trebui să constituie un scop legitim. Mijloacele de realizare a acestui scop, cum ar fi oferirea unor condiții de acces mai favorabile pentru persoanele cu handicap sau care aparțin unor anumite grupe de vârstă, ar trebui să fie adecvate și necesare. Măsurile legate de handicap sau de vârstă care oferă condiții mai favorabile persoanelor cu handicap sau de o anumită vârstă în raport cu măsurile aflate la dispoziția altor persoane, cum ar fi tarife gratuite sau reduse pentru utilizarea transportului public, a muzeelor sau a unităților sportive sunt considerate a fi compatibile cu principiul nediscriminării și nu constituie discriminare pe motive de handicap sau vârstă.
- (15)
- (15b) Este important ca clienții și autoritățile judiciare și de soluționare a reclamațiilor relevante să poată fi informate, la cerere, în cazuri individuale, cu privire la motivele care explică diferențele de tratament bazate pe vârstă sau pe starea de sănătate din cadrul serviciilor financiare. Fără ca prestatorii de servicii financiare să fie obligați să divulge date sensibile din punct de vedere comercial, este important ca informațiile furnizate să fie utile și ușor de înțeles de către publicul larg și să explice diferențele dintre riscurile individuale pentru serviciul în cauză.
- (16) Orice persoană beneficiază de libertatea contractuală, inclusiv de libertatea de a alege un partener contractual pentru o tranzacție. Prezenta directivă nu ar trebui să se aplice tranzacțiilor economice efectuate de persoane pentru care aceste tranzacții sunt efectuate în contextul vieții private sau de familie.

- (17) Simultan cu interzicerea discriminării, este important să se respecte alte libertăți și drepturi fundamentale în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale și cu Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv protecția vieții private și de familie, drepturile persoanelor în vârstă, libertatea religioasă, libertatea de asociere, libertatea de exprimare, libertatea presei, libertatea informațiilor, libertatea contractuală și libertatea de a desfășura o activitate comercială. Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere măsurilor prevăzute de dreptul intern, care, într-o societate democratică, sunt adecvate și necesare pentru atingerea unui scop legitim, inclusiv pentru menținerea securității publice și a ordinii publice, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății și apărarea drepturilor și libertăților celorlalte persoane.
- (17a) Prezenta directivă acoperă aplicarea principiului egalității de tratament în cadrul accesului la protecție socială, al accesului la educație și al accesului la bunuri și servicii, precum și al furnizării acestora, în limitele competențelor Uniunii. Conceptul de „acces” nu include determinarea, în conformitate cu dreptul intern și practica națională, a eligibilității unei persoane pentru a beneficia de protecție socială sau de educație, întrucât statele membre sunt responsabile pentru organizarea, finanțarea și conținutul sistemelor lor de protecție socială și de învățământ, precum și pentru a stabili cine are dreptul de a primi protecție socială sau educație.

- (17b) Protecția socială, în sensul prezentei directive, ar trebui să includă securitatea socială, asistența socială, locuințele sociale și îngrijirile de sănătate. Prin urmare, prezenta directivă ar trebui să se aplice tuturor drepturilor, beneficiilor și prestațiilor care sunt derivate din sistemele generale sau speciale de securitate socială, de asistență socială și de îngrijiri de sănătate și care sunt constituite în temeiul legii sau oferite fie direct de către stat, fie prin intermediul unor entități private. În acest context, directiva ar trebui să se aplice prestațiilor în numerar, prestațiilor în natură și serviciilor, indiferent de faptul că sistemele în cauză sunt de tip contributiv sau necontributiv. Sistemele sus-menționate includ, de exemplu, ramurile de securitate socială definite de Regulamentul (CE) nr. 883/2004²⁴ al Parlamentului European și al Consiliului, precum și sistemele care oferă prestații sau servicii acordate din motive care țin de lipsa resurselor financiare sau de riscul excluziunii sociale.
- (17f) Competența statelor membre cu privire la organizarea sistemelor lor de protecție socială include competența de a institui, a finanța și a gestiona astfel de sisteme și aranjamentele conexe, precum și competența de a determina conținutul, valoarea, calcularea și durata prestațiilor și a serviciilor, respectiv de a stabili condițiile de eligibilitate pentru prestații și servicii, inclusiv limite de vârstă, și competența de a ajusta respectivele condiții pentru a asigura sustenabilitatea finanțelor publice.
- (17g) Competența statelor membre în ceea ce privește organizarea sistemelor lor educaționale și conținutul transmis prin activități de predare și învățare, inclusiv oferirea de educație pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale, cuprinde competența de a înființa, a finanța și a gestiona unități de învățământ, de a elabora programe de învățământ și alte activități educaționale, de a defini procesele de examinare și de a stabili condițiile de eligibilitate în unități de învățământ publice și private, inclusiv, de exemplu, de a stabili taxe și limite de vârstă pentru școli, burse sau cursuri, precum și granturi și împrumuturi pentru studii.

---

²⁴ Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO L 166, 30.4.2004, p. 1).

- (17h) Prezenta directivă nu se aplică aspectelor care țin de dreptul familiei, inclusiv starea civilă și adopția, și nici legislației privind drepturile de reproducere. De asemenea, ea nu aduce atingere naturii laice a statului, a instituțiilor sau organismelor de stat sau a educației.
- (18)
- (19) În conformitate cu articolul 17 din TFUE, Uniunea respectă și nu aduce atingere statutului de care beneficiază, în temeiul dreptului național, bisericile și asociațiile sau comunitățile religioase în statele membre și respectă, de asemenea, statutul organizațiilor filosofice și neconfesionale.
- (19-a) Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere măsurilor naționale specifice care acordă un tratament preferențial nediscriminatoriu în ceea ce privește anumite prestații sociale în cazul în care și atât timp cât acest lucru este necesar pentru a se aborda provocarea demografică reprezentată de scăderea ratei natalității, astfel cum reiese din date exacte care demonstrează o astfel de scădere a ratei natalității. Astfel de măsuri pot include, de exemplu, sprijin financiar sau pentru locuințe acordat familiilor.
- (19a) Persoanele cu handicap includ acele persoane care au deficiențe de ordin fizic, mental, intelectual sau senzorial pe termen lung care, în interacțiune cu diferite obstacole, pot împiedica participarea deplină și eficientă a acestor persoane în societate în condiții de egalitate. Definiția formulării „pe termen lung” în relație cu conceptul de handicap ar trebui să fie interpretată din perspectiva jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, în special a hotărârii sale pronunțate în cauza C-395/15.

(19ab) Principiul accesibilității este stabilit în Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap. Convenția dispune în acest sens că, pentru a da posibilitatea persoanelor cu handicap să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, statele membre, în calitate de state părți, trebuie să ia măsuri adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate, la mediul fizic, la transport, la informații și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informației și comunicațiilor, precum și la alte structuri și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și în cele rurale.

(19b)

(19c)

(19ca) Pentru a promova egalitatea și a elimina discriminarea, statele membre ar trebui, în temeiul prezentei directive și în conformitate cu CNUDPH, să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că se oferă adaptări rezonabile. Obligația de a oferi adaptări rezonabile cu condiția ca acestea să nu genereze o sarcină disproporționată este deja stabilită în Directiva 2000/78/CE și în CNUDPH. În conformitate cu aceste instrumente, astfel cum sunt interpretate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, adaptările rezonabile înseamnă acele modificări și adaptări adecvate și necesare care nu determină o sarcină disproporționată, necesare, într-un caz particular, pentru a garanta că persoanele cu handicap au acces și pot exercita toate drepturile omului și libertățile fundamentale, în condiții egale cu ceilalți. De obicei, acestea sunt furnizate persoanelor de la caz la caz, sub formă de modificări și/sau sprijin în circumstanțe specifice, pentru a-i permite persoanei în cauză să aibă acces la situații sau medii inaccesibile sau să își exercite un drept. Adaptările rezonabile pot fi temporare, de exemplu o rampă detașabilă pentru treptele mici, un software de citire a ecranului unui computer, un interpret în limbajul semnelor pentru un anumit eveniment, adaptarea programelor de învățământ, a materialelor de învățare și a strategiilor de predare sau facilitarea accesului la personalul care acordă asistență.

(19cb)

(19cc) Măsurile de adaptare rezonabilă sunt necesare numai în măsura în care nu impun o sarcină disproporționată. Derogările de la una sau mai multe cerințe privind egalitatea de tratament din cauza sarcinii disproporționate pe care o impun nu ar trebui să depășească ceea ce este strict necesar pentru a limita această sarcină în fiecare caz în parte. Măsurile care ar impune o sarcină disproporționată ar trebui înțelese ca fiind măsuri ce ar impune o sarcină suplimentară excesivă de natură organizatorică sau financiară, ținând în același timp seama de posibilele beneficii pentru persoanele cu handicap în cauză. În cadrul oricărei evaluări, ar trebui să fie luate în considerare numai motivele legitime.

(19d)

(20)

(20-a) Măsurile de asigurare a adaptării rezonabile în cazuri individuale joacă un rol important în asigurarea unei egalități depline, în practică, pentru persoanele cu handicap în domeniile care fac obiectul prezentei directive. În situația unei relații contractuale sau de alt tip pe termen lung între furnizor și persoana cu handicap, modificarea structurală a spațiului de muncă sau a echipamentului ar putea fi considerată o adaptare rezonabilă. Adaptările rezonabile pot cuprinde ajustarea sau modificarea politicilor, procedurilor și practicilor uzuale ale furnizorului, adaptarea condițiilor de acces și furnizarea unei asistențe sau a unor servicii specifice, luând în considerare necesitățile specifice ale persoanei cu handicap, în vederea obținerii unui rezultat egal. Măsurile de asigurare a adaptării rezonabile nu ar trebui să impună o sarcină disproporționată.

- (20aa) Cu toate acestea, în asigurarea locuinței, furnizorul nu ar trebui să i se solicite, în scopul de a respecta dispozițiile privind adaptările rezonabile prevăzute în prezenta directivă, să aducă modificări structurale rezidențelor sau să plătească aceste modificări. În conformitate cu dreptul și practicile naționale, furnizorul ar trebui să accepte astfel de modificări dacă sunt finanțate în alt mod și nu impun o sarcină disproporționată de altă natură.
- (20-b) Statele membre sunt încurajate să elaboreze și să pună în practică măsuri inovatoare pentru asigurarea adaptării rezonabile.
- (20ab)
- (20b) Pentru a estima dacă măsurile de asigurare a adaptărilor rezonabile ar impune o sarcină disproporționată, ar trebui să se țină cont de un număr de factori, inclusiv, printre altele, de dimensiunea, resursele și natura organizației sau întreprinderii, precum și de costurile estimate ale acestor măsuri sau de durata de viață (tehnică și/sau economică) a infrastructurilor și a obiectelor utilizate pentru a furniza un serviciu. În plus, o sarcină disproporționată ar putea apărea, în special, atunci când ar fi necesare modificări structurale semnificative pentru a oferi accesul la bunuri mobile și imobile care sunt protejate prin reglementări naționale în virtutea valorii lor istorice, culturale, artistice sau arhitecturale.
- (20c) Pentru a se acorda suficient timp pentru respectarea cerințelor de asigurare a unor adaptări rezonabile pentru persoanele cu handicap prevăzute în prezenta directivă, este oportun să se prevadă o perioadă de transpunere mai lungă pentru astfel de măsuri.

(20d) Prezenta directivă nu aduce atingere actelor juridice ale Uniunii care stabilesc specificații pentru asigurarea accesibilității sau a adaptărilor rezonabile pentru persoanele cu handicap. Astfel de specificații sunt prevăzute, printre altele, în Regulamentul (UE) nr. 1300/2014 al Comisiei²⁵, Regulamentul (UE) nr. 181/2011 al Parlamentului European și al Consiliului²⁶, Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului²⁷ și Regulamentul (UE) nr. 2021/782²⁸. În plus, Directiva (UE) 2019/882 stabilește cerințe de accesibilitate pentru persoanele cu handicap în ceea ce privește anumite produse și servicii, iar Directiva (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public stabilește cerințe de accesibilitate pentru site-urile web și aplicațiile mobile ale organismelor din sectorul public, permițând astfel site-urilor web și aplicațiilor mobile respective să fie mai accesibile utilizatorilor, în special persoanelor cu handicap. Alte cerințe legale sunt stabilite, printre altele, în Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului și în Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului. În cazul în care sunt respectate acte juridice ale Uniunii care prevăd standarde sau specificații detaliate privind adaptările rezonabile în ceea ce privește anumite bunuri sau servicii, se consideră a fi respectate cerințele din prezenta directivă cu privire la adaptările rezonabile.

---

²⁵ Regulamentul (UE) nr. 1300/2014 al Comisiei din 18 noiembrie 2014 privind specificațiile tehnice de interoperabilitate referitoare la accesibilitatea sistemului feroviar al Uniunii pentru persoanele cu handicap și persoanele cu mobilitate redusă (JO L 356, 12.12.2014, p. 110).

²⁶ Regulamentul (UE) nr. 181/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 privind drepturile pasagerilor care călătoresc cu autobuzul și autocarul și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 (JO L 55, 28.2.2011, p. 1).

²⁷ Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă pe durata călătoriei pe calea aerului (JO L 204, 26.7.2006, p. 1).

²⁸ Regulamentul (UE) 2021/782 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2021 privind drepturile și obligațiile călătorilor din transportul feroviar (reformare), JO L 172, 17.5.2021, p. 1.

- (21) Interzicerea discriminării ar trebui să nu aducă atingere menținerii sau adoptării de către statele membre de măsuri destinate să prevină sau să compenseze dezavantajele suferite de un grup de persoane de o anumită religie ori anumite convingeri sau având un anumit handicap, o anumită vârstă sau orientare sexuală ori având o combinație de caracteristici aferente acestor motive specifice de discriminare. Astfel de măsuri pot include sprijinul pentru organizațiile și pentru persoanele de o anumită religie sau cu anumite convingeri, cu un anumit handicap, de o anumită vârstă sau orientare sexuală atunci când obiectivul lor principal este de a promova incluziunea economică, culturală sau socială a persoanelor respective ori de a acorda atenție nevoilor speciale ale persoanelor respective.
- (22) Prezenta directivă stabilește cerințe minime, ceea ce oferă statelor membre posibilitatea adoptării sau a menținerii unor dispoziții mai favorabile. Punerea în aplicare a prezentei directive nu ar trebui să justifice un regres în raport cu situația existentă în fiecare stat membru.
- (23) Persoanele care au făcut obiectul unei discriminări pe motive de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală ar trebui să dispună de mijloace de protecție juridică adecvate. Pentru a asigura un nivel mai eficient de protecție, asociațiilor, organizațiilor și altor persoane juridice ar trebui să li se permită să inițieze proceduri, inclusiv în numele sau în sprijinul oricărei victime, fără a aduce atingere normelor naționale de procedură privind reprezentarea și apărarea în fața instanțelor.
- (24) În concordanță cu acquis-ul UE în vigoare privind egalitatea și nediscriminarea, în situația unui caz aparent de discriminare, normele privind sarcina probei ar trebui adaptate și, pentru ca principiul egalității de tratament să fie aplicat în mod eficient, sarcina probei ar trebui să îi revină pârâtului dacă se face dovada unei asemenea discriminări. Cu toate acestea, nu cade în sarcina pârâtului să demonstreze că reclamantul aparține unei anumite religii, are anumite convingeri, prezintă un anumit handicap sau are o anumită vârstă sau orientare sexuală.

- (25) Punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament necesită o protecție judiciară corespunzătoare împotriva victimizării.
- (26) În Rezoluția sa privind continuarea acțiunilor întreprinse pe parcursul Anului European al Egalității de Șanse pentru Toți (2007), Consiliul a făcut apel la implicarea deplină a societății civile, inclusiv a organizațiilor de reprezentare a persoanelor supuse riscului de discriminare, a partenerilor sociali și a părților interesate în procesul de elaborare a politicilor și programelor destinate prevenirii discriminării și promovării egalității, inclusiv a egalității de șanse, atât la nivel european, cât și la nivel național.
- (27) Experiența câștigată prin punerea în aplicare a Directivelor 2000/43/CE, 2004/113/CE și 2006/54/CE²⁹ arată că protecția împotriva discriminării bazată pe motivele acoperite de prezenta directivă s-ar consolida prin extinderea mandatului organismului sau al organismelor de promovare a egalității existente în fiecare stat membru pentru a include chestiunile reglementate de prezenta directivă. Directiva (UE) 2024/1499 a Consiliului stabilește standarde minime pentru funcționarea organismelor de promovare a egalității, în special în ceea ce privește eficacitatea și independența acestora. Prin urmare, Directiva (UE) 2024/1499 a Consiliului ar trebui să se aplice și chestiunilor reglementate de prezenta directivă și să fie modificată în acest scop. În plus, Recomandarea Comisiei privind standardele aplicabile organismelor de promovare a egalității din 22 iunie 2018 poate fi utilizată de statele membre drept orientare în vederea contribuției la îmbunătățirea eficacității și a independenței acestor organisme.

---

²⁹ Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (JO L 204, 26.7.2006, p. 23).

(28) Statele membre ar trebui să promoveze colectarea de date privind egalitatea de tratament și discriminarea, în special cu scopul de a monitoriza și a evalua eficacitatea măsurilor adoptate pentru a se conforma prezentei directive. În acest scop, statele membre pot, de exemplu, să stabilească criterii de referință sau obiective măsurabile sau să se angajeze în colectarea de date calitative și/sau cantitative. În sensul prezentei directive, datele privind egalitatea de tratament și discriminarea ar trebui înțelese ca incluzând orice informații utile și relevante pentru descrierea și analizarea situației de egalitate, în sensul că oferă indicații privind existența și/sau amploarea discriminării și/sau a egalității. Datele colectate pot include date de referință, cum ar fi date demografice și socioeconomice, date privind inegalitățile materiale și cele întâlnite în practică sau date care să permită evaluarea politicilor actuale sau date bazate pe indicatorii privind drepturile omului. Datele ar trebui să fie colectate în conformitate cu legislația și practicile naționale și în conformitate cu dreptul aplicabil al Uniunii, în special în ceea ce privește Regulamentul (UE) 2016/679 (Regulamentul general privind protecția datelor). Datele privind egalitatea de tratament și nediscriminarea pot constitui categorii speciale de date cu caracter personal în sensul articolului 9 din Regulamentul (UE) 2016/679. La transpunerea prezentei directive, statele membre ar trebui să se asigure că legislația națională include garanții adecvate aplicabile prelucrării datelor cu caracter personal, în special categoriilor speciale de date cu caracter personal. De asemenea, statele membre ar trebui să asigure securitatea, integritatea, autenticitatea și confidențialitatea datelor colectate și stocate în scopul prezentei directive.

- (29) Statele membre ar trebui să prevadă sancțiuni efective, proporționale și disuasive, aplicabile în cazurile de nerespectare a dispozițiilor naționale adoptate în temeiul prezentei directive. Sancțiunile pot include sancțiuni administrative și financiare, precum amenzile sau plata unei compensații, precum și alte tipuri de sancțiuni.
- (30) Întrucât obiectivul prezentei directive, și anume asigurarea unui nivel comun de protecție împotriva discriminării în toate statele membre, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre și poate, prin urmare, având în vedere dimensiunile și impactul acțiunii propuse, să fie mai bine realizat la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din TUE. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul respectiv, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea acestui obiectiv.
- (31) În conformitate cu punctul 34 din Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare³⁰, statele membre sunt încurajate să întocmească, pentru ele însele și în interesul Uniunii, propriile lor tabele care să ilustreze, pe cât posibil, concordanța dintre prezenta directivă și măsurile de transpunere și să le facă publice,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

---

³⁰ JO L 123, 12.5.2016, p. 1.

CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1

Obiectiv

Prezenta directivă stabilește un cadru general de combatere a discriminării pe motive de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, în vederea punerii în aplicare, în statele membre, a principiului egalității de tratament în cadrul domeniului de aplicare al prezentei directive.

Articolul 2

Conceptul de discriminare

- (1) În sensul prezentei directive, prin „principiul egalității de tratament” se înțelege absența oricărei discriminări bazate pe unul din motivele prevăzute la articolul 1.
- (2) În sensul prezentei directive, „discriminare” înseamnă:
  - (a) discriminarea directă pe baza unuia dintre motivele prevăzute la articolul 1, care se consideră că are loc atunci când o persoană este tratată într-un mod mai puțin favorabil decât este, a fost sau ar fi tratată, într-o situație asemănătoare, o altă persoană;
  - (b) discriminarea indirectă pe baza unuia dintre motivele prevăzute la articolul 1, care se consideră că are loc atunci când o dispoziție, un criteriu sau o practică aparent neutră pune o persoană de o anumită religie sau cu anumite convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală, într-un dezavantaj specific în comparație cu alte persoane, în afară de cazul în care acea dispoziție, acel criteriu sau acea practică se justifică obiectiv printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a scopului respectiv sunt corespunzătoare și necesare;

- (c) hărțuirea legată de unul dintre motivele prevăzute la articolul 1, care se consideră că are loc în cazul în care se manifestă un comportament indezirabil care are ca obiectiv sau ca efect lezarea demnității unei persoane și crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau ofensator. În acest context, noțiunea de hărțuire poate fi definită în conformitate cu dreptul și practicile naționale ale statelor membre;
  - (d)
  - (d-b) instrucțiunile de practicare a discriminării împotriva unor persoane pe baza unuia dintre motivele prevăzute la articolul 1;
  - (e) refuzul adaptărilor rezonabile pentru persoanele cu handicap, care se consideră că are loc atunci când nu se respectă articolul 4a din prezenta directivă.
- (3) Discriminarea în temeiul prezentei directive include discriminarea bazată pe o combinație a motivelor de discriminare prevăzute la articolul 1, precum și o combinație între unul sau mai multe dintre aceste motive și oricare dintre motivele de discriminare acoperite de Directiva 2000/43/CE, de Directiva 2000/113/CE sau de Directiva 79/7/CEE.
- (4)
- (5)
- (5a) Diferențe de tratament din motive de vârstă pot fi permise dacă sunt justificate de un scop legitim, inclusiv de obiective legitime de politică socială și de sănătate, și dacă mijloacele de realizare a scopului respectiv sunt adecvate și necesare.

- (7a) Diferențele în ceea ce privește primele, prestațiile de asigurări sociale, prețurile, comisioanele sau tarifele persoanelor în cadrul furnizării de servicii de asigurare și bancare și a altor servicii financiare pe motive de vârstă nu constituie discriminare pe motive de vârstă în cazul în care aceste diferențe sunt justificate în mod obiectiv și rezonabil de un scop legitim, iar mijloacele de realizare a scopului respectiv sunt adecvate și necesare. Acesta este cazul doar dacă utilizarea vârstei este un factor determinant în evaluarea riscului pentru serviciul în cauză și numai în măsura în care evaluarea riscurilor se bazează pe date actuariale sau statistice corecte, relevante și actualizate sau, în cazul în care aceste date nu sunt disponibile sau sunt insuficiente, pe cunoștințe medicale relevante și fiabile și în măsura în care această evaluare ține seama de situația individuală a solicitantului serviciului de asigurare sau bancar sau a altui serviciu financiar.
- (7) Diferențele în ceea ce privește primele, prestațiile de asigurări sociale, prețurile, comisioanele sau tarifele persoanelor în cadrul furnizării de servicii de asigurare și bancare și a altor servicii financiare pe motive de sănătate nu constituie discriminare în sensul prezentei directive în cazul în care aceste diferențe sunt justificate în mod obiectiv și rezonabil de un scop legitim, iar mijloacele de realizare a scopului respectiv sunt adecvate și necesare. Acesta este cazul doar dacă utilizarea stării de sănătate este un factor determinant în evaluarea riscului pentru serviciul în cauză și numai în măsura în care evaluarea riscurilor se bazează pe date actuariale sau statistice corecte, relevante și actualizate sau, în cazul în care aceste date nu sunt disponibile sau sunt insuficiente, pe cunoștințe medicale relevante și fiabile și în măsura în care această evaluare ține seama de situația individuală a solicitantului serviciului de asigurare sau bancar sau de alt serviciu financiar.
- (6) Tratatamentul preferențial pe motive de vârstă sau handicap poate fi permis dacă este justificat în mod obiectiv de un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a scopului respectiv sunt adecvate și necesare. Tratatamentul preferențial menit să asigure incluziunea, integrarea sau participarea la societate în condiții de egalitate cu ceilalți poate lua forma accesului liber, a tarifelor reduse sau a accesului preferențial și poate fi permis în temeiul prezentei directive ca tratament justificat, adecvat și necesar.

- (8) Prezenta directivă nu aduce atingere măsurilor prevăzute de dreptul intern care, într-o societate democratică, sunt adecvate și necesare pentru menținerea securității publice sau a ordinii publice, pentru prevenirea infracțiunilor, pentru protecția minorilor, pentru protecția sănătății și a siguranței și pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale celorlalte persoane, astfel cum sunt protejate în temeiul Cartei drepturilor fundamentale, inclusiv protecția vieții private și de familie, drepturile persoanelor în vârstă, dreptul la libertatea religioasă, libertatea de asociere, libertatea de exprimare, libertatea presei, libertatea informațiilor, libertatea de a încheia contracte și libertatea de a desfășura o activitate comercială.

Articolul 3
Domeniu de aplicare

(1) În limitele competențelor conferite Uniunii Europene și în limitele prevăzute la alineatul (2), precum și cu respectarea deplină a principiilor subsidiarității și proporționalității, interzicerea discriminării se aplică tuturor persoanelor, atât din sectorul public, cât și din cel privat, inclusiv organismelor publice, în ceea ce privește:

(a) accesul la protecție socială, în măsura în care se referă la securitate socială, și la asistență socială, locuințe sociale și îngrijiri de sănătate.

Accesul în temeiul prezentei litere cuprinde procesul căutării de informații, al depunerii de cereri și al înregistrării, precum și furnizarea efectivă de măsuri de protecție socială;

(b)

(c) accesul la educație.

Accesul în temeiul prezentei litere cuprinde procesul căutării de informații, al depunerii de cereri și al înregistrării, precum și admiterea efectivă și participarea la activități educaționale;

(d) accesul la bunuri și servicii, inclusiv locuințe, care sunt puse la dispoziția publicului, precum și furnizarea lor.

Accesul în temeiul prezentei litere cuprinde procesul căutării de informații, al depunerii de cereri, al înregistrării, al depunerii de comenzi, al rezervării, al închirierii și al achiziționării, precum și prestarea efectivă a bunurilor și a serviciilor în cauză și beneficierea de acestea.

- (2) Prezenta directivă nu se aplică:
- (a) aspectelor care țin de dreptul familiei, inclusiv de starea civilă și adopții, și drepturilor de reproducere, și nici drepturilor conexe la prestații de securitate socială legate de starea civilă;
  - (b) organizării și finanțării sistemelor de protecție socială ale statelor membre, instituirii și administrării unor astfel de sisteme și a modalităților conexe acestora, nici conținutului, valorii, modalității de calcul și duratei prestațiilor și serviciilor sau condițiilor de eligibilitate aferente acestor prestații și servicii, inclusiv limitelor de vârstă;
  - (c)
  - (d) organizării și finanțării sistemelor educaționale ale statelor membre, inclusiv înființării și administrării instituțiilor de învățământ, conținutului transmis prin predare și învățare, elaborării de programe de învățământ, definirii proceselor de examinare și condițiilor de eligibilitate, inclusiv stabilirii de taxe și de limite de vârstă pentru școli, de burse sau cursuri, precum și de granturi și împrumuturi pentru studii;
  - (e) diferențelor de tratament bazate pe religia sau convingerile unei persoane în ceea ce privește admiterea la unitățile de învățământ a căror etică se bazează pe religie sau convingeri, în conformitate cu dreptul, tradițiile și practicile naționale;
  - (f) accesului la bunuri și servicii, inclusiv locuințe, care sunt oferite în sfera vieții private și de familie, precum și furnizării acestora, nici tranzacțiilor efectuate în acest context.

- (3)
- (3a) Prezenta directivă nu aduce atingere măsurilor naționale de autorizare sau de interzicere a portului de simboluri religioase și nu limitează competența statelor membre în aceste chestiuni.
- (4) Prezenta directivă nu aduce atingere legislațiilor naționale care asigură caracterul laic al statului, al instituțiilor sau organismelor statului sau al educației sau cu privire la statutul bisericilor și altor organizații bazate pe religie sau convingeri și nu limitează competența statelor membre în aceste chestiuni, astfel cum sunt recunoscute de articolul 17 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.
- (4a) Prezenta directivă nu aduce atingere măsurilor naționale specifice care acordă un tratament preferențial nediscriminatoriu în ceea ce privește anumite prestații sociale în cazul în care și atât timp cât acest lucru este necesar pentru a se aborda provocarea demografică reprezentată de scăderea ratei natalității, astfel cum reiese din date exacte care demonstrează o astfel de scădere a ratei natalității.
- (5) Prezenta directivă nu se referă la diferențe de tratament pe bază de cetățenie și nu aduce atingere dispozițiilor și condițiilor legate de intrarea și rezidența resortisanților din țări terțe și a persoanelor apatride pe teritoriul statelor membre, precum și niciunui tratament rezultat din statutul juridic al resortisanților din țări terțe și al persoanelor apatride în cauză.
- (5a) Diferențele de tratament care rezultă din variațiile regionale sau locale ale nivelului serviciilor de interes general nu constituie discriminare în sensul prezentei directive.

Articolul 4

Articolul 4a

Adaptările rezonabile pentru persoanele cu handicap

- (1) În scopul garantării respectării principiului egalității de tratament față de persoanele cu handicap, sunt prevăzute adaptări rezonabile în domeniile prevăzute la articolul 3.
- (2) În sensul alineatului (1), adaptările rezonabile înseamnă modificările și ajustările necesare și adecvate care nu determină o sarcină disproporționată, atunci când e nevoie de ele într-un anumit caz, pentru a asigura persoanei cu handicap posibilitatea de a beneficia, în condiții de egalitate cu ceilalți, de acces la măsuri de protecție socială, de acces la educație și de accesul la bunuri și servicii și de furnizarea acestora, astfel cum figurează în domeniul de aplicare al prezentei directive, precum și de a-și exercita dreptul la acest acces.
- (3) În asigurarea locuinței, alineatele (1) și (2) nu solicită furnizorului să aducă modificări structurale rezidențelor sau să plătească aceste modificări. În conformitate cu dreptul intern și practicile naționale, un furnizor de locuințe acceptă astfel de modificări dacă acestea sunt finanțate în alt mod și dacă nu impun o sarcină disproporționată.
- (4) Dispozițiile prezentului articol nu aduc atingere dispozițiilor dreptului Uniunii privind accesibilitatea sau adaptările rezonabile în ceea ce privește anumite bunuri sau servicii.

(5) Pentru a evalua dacă măsurile necesare pentru respectarea prezentului articol ar impune o sarcină disproporționată, se ține cont în special:

- (a) de dimensiunea, resursele, natura și de cifra de afaceri netă și profitul net ale entității purtătoare de răspundere;
- (aa) de impactul negativ asupra persoanei cu handicap afectate de faptul că măsura adecvată și necesară nu este oferită;
- (b) de costul estimat al măsurii adecvate și necesare;
- (c) de beneficiile estimate pentru persoanele cu handicap în general, luând în considerare frecvența și durata utilizării bunurilor și serviciilor relevante, precum și frecvența și durata relației cu vânzătorul sau cu furnizorul;
- (ca) de quantumul finanțării publice aflate la dispoziția entității purtătoare de răspundere pentru ca aceasta să adopte măsura adecvată și necesară;
- (d)
- (e) de valoarea istorică, culturală, artistică sau arhitecturală a bunului mobil sau imobil în cauză; și
- (f) de siguranța și caracterul practic al măsurilor în cauză.

Această sarcină nu este considerată a fi disproporționată atunci când este compensată în mod suficient prin măsuri existente în cadrul politicii în materie de handicap a statului membru în cauză.

(2)

(3)

Articolul 5
Acțiunea pozitivă

- (1) În vederea asigurării deplinei egalități în practică, principiul egalității de tratament nu împiedică un stat membru să mențină sau să adopte măsuri specifice pentru prevenirea sau compensarea dezavantajelor legate de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Articolul 6
Cerințe minime

- (1) Statele membre pot adopta sau menține dispoziții mai favorabile respectării principiului egalității de tratament decât cele care sunt prevăzute de prezenta directivă.
- (2) Aplicarea prezentei directive nu poate în niciun caz să constituie un motiv de diminuare a nivelului protecției împotriva discriminării deja acordat de statele membre în domeniile reglementate de prezenta directivă.

CAPITOLUL II

CĂI DE ATAC ȘI ASIGURAREA RESPECTĂRII DISPOZIȚIILOR

Articolul 7

Apărarea drepturilor

- (1) Statele membre asigură faptul că toate persoanele care se consideră nedreptățite prin nerespectarea principiului egalității de tratament, chiar și după ce relația în care se presupune că a avut loc discriminarea a luat sfârșit, au la dispoziție proceduri judiciare și/sau administrative, inclusiv proceduri alternative de soluționare a litigiilor în situațiile în care statele membre consideră că este necesar, în vederea asigurării respectării obligațiilor care decurg din prezenta directivă.
- (2) Statele membre asigură pentru asociații, organizații sau alte persoane juridice care, în conformitate cu criteriile stabilite prin dreptul lor intern, au un interes legitim în asigurarea respectării dispozițiilor prezentei directive, posibilitatea de a întreprinde, în numele sau în sprijinul reclamantului, cu aprobarea acestuia, orice procedură judiciară și/sau administrativă prevăzută pentru asigurarea respectării obligațiilor care decurg din prezenta directivă.
- (3) Alineatele (1) și (2) nu aduc atingere normelor naționale privind termenele stabilite pentru a introduce o acțiune în legătură cu principiul egalității de tratament.
- (4) Această dispoziție nu aduce atingere aplicării articolului 10 din Directiva (UE) 2024/1499 a Consiliului.

Articolul 8
Sarcina probei

- (1) Statele membre iau măsurile necesare, în conformitate cu sistemele lor judiciare naționale, pentru a se asigura că, atunci când o persoană se consideră lezată prin nerespectarea, în ceea ce o privește, a principiului egalității de tratament și prezintă în fața unei instanțe sau a unei alte autorități competente fapte care permit presupunerea existenței unei discriminări, pârâtului îi revine sarcina de a proba că nu a fost încălcată interdicția discriminării.
- (2) Alineatul (1) nu împiedică statele membre să impună un probatoriu mai favorabil reclamanților.
- (3) Alineatul (1) nu se aplică în cazul procedurilor penale.
- (4) Statele membre pot decide să nu aplice alineatul (1) procedurilor în cadrul cărora investigarea faptelor în cazul respectiv revine instanței sau altui organism competent.
- (5) Alineatele (1), (2), (3) și (4) de la prezentul articol se aplică, de asemenea, tuturor procedurilor juridice angajate în conformitate cu articolul 7 alineatul (2).

Articolul 9
Victimizarea

Statele membre introduc în sistemele lor juridice interne măsurile necesare pentru protecția persoanelor față de orice tratament nefavorabil sau orice consecință nefavorabilă ca reacție la o plângere sau la procedurile menite să asigure respectarea principiului egalității de tratament.

Articolul 10

Difuzarea informațiilor

Statele membre se asigură că dispozițiile adoptate în aplicarea prezentei directive, precum și dispozițiile relevante aflate deja în vigoare, sunt aduse la cunoștința persoanelor în cauză prin toate mijloacele corespunzătoare pe întreg teritoriul lor.

Articolul 11

Dialogul cu părțile interesate relevante

În vederea promovării principiului egalității de tratament, statele membre încurajează dialogul cu părțile interesate relevante care, în conformitate cu dreptul intern și practicile lor naționale, au un interes legitim să contribuie la lupta împotriva discriminării din motivele și în domeniile care fac obiectul prezentei directive.

Articolul 12

CAPITOLUL III

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 13

Respectarea dispozițiilor

Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că se respectă principiul egalității de tratament în sensul prezentei directive, în special că:

- (a) se abrogă toate actele cu putere de lege și actele administrative care contravin principiului egalității de tratament;
- (b) se declară sau pot fi declarate nule și neavenite sau se modifică toate dispozițiile contractuale, regulamentele interne ale întreprinderilor, precum și normele care reglementează asociațiile cu scop lucrativ sau fără scop lucrativ, contrare principiului egalității de tratament.

Articolul 14

Sanctiuni

Statele membre adoptă normele privind sancțiunile care se aplică în cazul nerespectării dispozițiilor naționale adoptate în temeiul prezentei directive și iau toate măsurile necesare pentru a asigura aplicarea acestora. Sancțiunile pot include plata unor compensații, care pot să nu fie restricționate prin stabilirea, în prealabil, a unei limite superioare și trebuie să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare.

Articolul 14a

Abordarea integratoare a egalității de gen

Pentru punerea în aplicare a prezentei directive, statele membre țin seama de obiectivul eliminării inegalităților și al promovării egalității între femei și bărbați.

Articolul 14b
Modificări ale Directivei (UE) 2024/1499
(directiva adoptată în temeiul COM/2022/689 final)

Directiva (UE) 2024/1499 se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1 alineatele (1) și (2), articolul 4, articolul 5 alineatele (1) și (2), articolul 8 alineatul (1), articolul 10 alineatul (1), articolul 15 și articolul 16 alineatele (2) și (4), formularea „Directivele 79/7/CEE, 2000/43/CE, 2000/78/CE și 2004/113/CE” se înlocuiește cu „Directivele 79/7/CEE, 2000/43/CE, 2000/78/CE, 2004/113/CE și XX/XX (*directiva adoptată în temeiul COM/2008/0426 final*)”.
2. La articolul 6 alineatul (1), formularea „Articolul 4 din Directiva 79/7/CEE, articolul 2 din Directiva 2000/43/CE, articolul 2 din Directiva 2000/78/CE și articolul 4 din Directiva 2004/113/CE” se înlocuiește cu „Articolul 4 din Directiva 79/7/CEE, articolul 2 din Directiva 2000/43/CE, articolul 2 din Directiva 2000/78/CE, articolul 4 din Directiva 2004/113/CE sau articolul 2 din Directiva XX/XX (*directiva adoptată în temeiul COM/2008/0426 final*)”.

Articolul 15
Punerea în aplicare

- (1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la .. [3 ani de la data adoptării]. Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la acest fapt și îi comunică textul respectivelor acte.

Atunci când statele membre adoptă dispozițiile respective, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a unei astfel de trimiteri.

- (2) În ceea ce privește articolul 4a, statele membre au dreptul de a beneficia de o prelungire a perioadei de transpunere menționate la alineatul (1) cu până la 2 ani. În acest scop, statele membre notifică Comisia și comunică data de transpunere relevantă până la [3 ani de la adoptare].
- (3)
- (4) Statele membre promovează colectarea datelor privind egalitatea de tratament și nediscriminarea. Datele sunt colectate în conformitate cu legislația și practicile naționale și în conformitate cu dreptul aplicabil al Uniunii, în special în ceea ce privește Regulamentul (UE) 2016/679 (Regulamentul general privind protecția datelor).

Articolul 16

Raportarea

- (1) Statele membre transmit Comisiei, până la [patru ani de la data prevăzută la articolul 15 alineatul (1)] și, ulterior, din cinci în cinci ani, toate informațiile necesare pentru întocmirea de către Comisie a unui raport către Parlamentul European și Consiliu privind aplicarea prezentei directive.
- (2) Raportul Comisiei ia în considerare, după caz, punctul de vedere al organismelor naționale privind egalitatea de tratament și al părților interesate relevante, precum și pe cel al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a UE. Conform principiului abordării integratoare a egalității de gen, astfel cum este prevăzut la articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, acest raport, oferă, printre altele, o evaluare a impactului pe care îl au măsurile adoptate asupra bărbaților și femeilor. În funcție de informațiile primite, raportul include, după caz, propuneri de revizuire și de actualizare a prezentei directive.

Articolul 17
Intrarea în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 14b se aplică de la... [*sfârșitul perioadei de transpunere a prezentei directive*].

Articolul 18
Destinatari

Prezenta directivă se adresează statelor membre.
